

แฟ้มสะสมงานโรงเรียน : การวิจัยรายกรณีโรงเรียนในทฤษฎีการศึกษา

นางสาวจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-994-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙๗๔๓๓๔๙๙๔

SCHOOL PORTFOLIO
: A CASE STUDY RESEARCH OF PATAIUDOMSUKSA SCHOOL

MISS JITTIMAPORN SIHAWONG

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-994-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แฟ้มสะสมงานโรงเรียน: การวิจัยรายกรณีโรงเรียนไมทอุดมศึกษา

โดย

นางสาวจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกันน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ : แฟ้มสะสมงานโรงเรียน : การวิจัยรายกรณีโรงเรียนไมท
 อุดมศึกษา. (SCHOOL PORTFOLIO : A CASE STUDY RESEARCH OF
 PATAIUDOMSUKSA SCHOOL) อ. ที่ปรึกษา: ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,
 315หน้า. ISBN 974-334-994-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน
 ลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
 ในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนไมทอุดมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 1 คนและบุคลากรครูจำนวน 33 คน ในการ
 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

จากการดำเนินการวิจัย พบว่า กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดม
 ศึกษามีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน 3) การคัดเลือกผลงาน 4) การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานและประเมินผลงาน 5) การจัดระบบแฟ้มสะสม
 งานโรงเรียน 6) การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน และ 7) การประเมินผลงานจากบุคคลและหน่วย
 งานภายนอก

แฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษาเป็นแฟ้มสะสมงานระยะยาว จัดทำขึ้นเป็นรายปี
 การศึกษา มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ องค์ประกอบที่ 2
 ส่วนเนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 ส่วนการประเมินและองค์ประกอบที่ 4 ส่วนภาคผนวก จากการ
 ศึกษาปัจจัย พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน
 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของ
 โรงเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิจัยการศึกษา
 สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
 ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อบัณฑิต [Signature]
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

4083669727 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

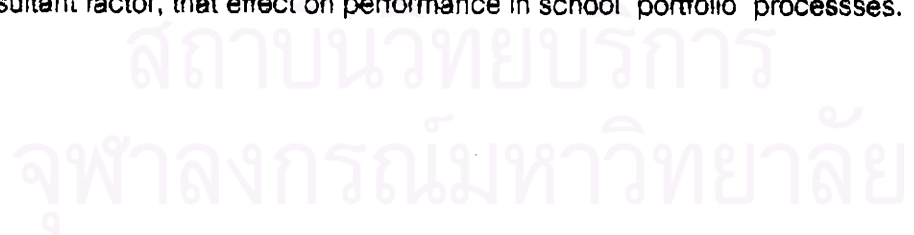
KEY WORD : SCHOOL / PORTFOLIO

JITTIMAPORN SIHAWONG : SCHOOL PORTFOLIO : A CASE STUDY
RESEARCH OF PATAIUDOMSUKSA SCHOOL. THESIS ADVISOR :
PROF. SOMWUNG PITIYANUWAT, Ph.D. 315 pp. ISBN 974-334-994-4

The purposes of this research were to study school portfolio processes, characteristics and element of school portfolio and to study the factors that effect on performance in school by using a case study research of Pataiudomsuksa school, Bangkok. The sample consisted of a principal and 33 teachers. The participatory action research was employed to collect the data.

It was found that there were 7 processes of school portfolio of Pataiudomsuksa school were 1) planning 2) data and evidence 3) product selection based on criteria 4) product reflection and evaluation 5) systematic school portfolio setting 6) product presentation 7) product evaluation by external people and department.

Pataiudomsuksa school portfolio has a long term school portfolio on each academic year. It consists of 4 elements as follows : 1) Introduction 2) Content 3) Evaluation 4) Appendix. There were two majors factors, principle factor and school consultant factor, that effect on performance in school portfolio processes.

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อผู้พิมพ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. สุภางค์ จันทวานิช ที่กรุณาให้ความกระจ่างในหลักวิธีวิทยาการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. อมรรชัย ตันติเมธ ที่กรุณาถ่ายทอดหลักวิชาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาวินี ศรีสุขวัฒนานันท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบแฟ้มสะสมงานอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษางานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พรหมพราย สุทโปกฏ ผู้อำนวยการ อาจารย์ผลติกา เสวตศิลา อาจารย์ใหญ่ คณะผู้ช่วยผู้บริหาร และคณะครูของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณะครูโรงเรียนวัดหนองหญ้า จังหวัดนครสวรรค์ คณะครูโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คณะครูโรงเรียนวัดลาดปลาเค้า กรุงเทพมหานคร และอาจารย์สมนึก นนธิจันทร์ ที่กรุณาให้การต้อนรับที่อบอุ่นและให้ความรู้เกี่ยวกับระบบแฟ้มสะสมงานขณะที่ผู้วิจัยศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนของท่าน

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนหนึ่งจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณยาย น้องชายและญาติมิตรที่ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาดำเนินดีเสมอมา และขอขอบคุณ คุณแมนรัตน์ โชติศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงาน.....	9
และแฟ้มสะสมงานโรงเรียน	
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับขอบข่ายของงานและ.....	24
ภารกิจโรงเรียนประถมศึกษา	
ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถานศึกษา.....	39
ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยชายกรณี.....	46
ตอนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	75
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
การคัดเลือกกรณีศึกษา.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การตรวจสอบข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การนำเสนอข้อมูล.....	95
4. ผลการดำเนินการวิจัย.....	96
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	96
ตอนที่ 2 ระบบการประเมินผลโดยการใช้แฟ้มสะสมงานประเภทต่างๆ.....	121
ของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา	
ตอนที่ 3 กระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	131
ตอนที่ 4 ลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	138
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการจัดทำ.....	146
แฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา	
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	149
สรุปผลการวิจัย.....	149
อภิปรายผลการวิจัย.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	158
รายการอ้างอิง.....	159
ภาคผนวก.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	315

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อดีและข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ.....	71
2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล.....	83
3 ระยะเวลาและกิจกรรมที่ผู้วิจัยปฏิบัติในการศึกษางานวิจัย.....	86
4 จำนวนบุคลากร จำแนกตามหน้าที่ เพศ ปีการศึกษา 2541.....	111
5 จำนวนบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปีการศึกษา 2541.....	112
6 จำนวนบุคลากร จำแนกตามอายุ ปีการศึกษา 2541.....	113
7 จำนวนบุคลากร จำแนกตามสถานภาพ ปีการศึกษา 2541.....	114
8 จำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ประจำปีการศึกษา 2541.....	116

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงาน ตามแนวคิดของ Lockledge.....	16
2 ขั้นตอนของวิธีการดำเนินการวิจัย.....	79
3 แผนที่ตั้งของโรงเรียนไมทอุดมศึกษาและชุมชน.....	97
4 แผนผังแสดงสถานที่ บริเวณ และอาคารโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	101
5 แสดงพัฒนาการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	124
6 แสดงการจัดองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	145
7 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการการจัดทำ.....	146

แฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบภูมิ

แนบภูมิประกอบ	หน้า
1 รายงานบังคับบัญชาวิชาชีพไมท จำกัด และโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	108
2 รายงานบังคับบัญชาของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา.....	109

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย